

Titia Frima (1935-2016)

Bij terugkeer van vakantie ontdekte ik dat op 27 juli j.l. Titia Frima is overleden. Zij was zanglerares maar ik leerde haar kennen als schatbewaarster van een belangrijk deel van de Nederlandse politiegeschiedenis.

Titia was namelijk een van de twee dochters van Piet Frima, directeur van de vooroorlogse Modelpolitievakschool. Dat was een bijzonder instituut. Terwijl de marine al in 1815 het Koninklijk Instituut voor de Marine kreeg en de landmacht in 1826 de Koninklijke Militaire Academie, moest de politie tot aan de Duitse bezetting een opleiding van rijkswege ontberen. Twintig jaar eerder, kort na de Eerste Wereldoorlog, hadden de politiebonden daarom zelf een onderwijsinstelling opgericht. De school leidde jaarlijks een twintigtal jongens op voor een door de Algemeene Nederlandse Politiebond ingesteld examen voor een diploma dat hun een streepje voor gaf bij sollicitatie naar een positie als agent of inspecteur.

Piet Frima bleek de juiste man om dat instituut te gaan leiden. Hij kwam uit een niet-onbemiddelde Groningse familie en had al vroeg belangstelling voor de politieke speurkunst opgevat. Overtuigd dat de toekomst van de recherche in het sporenonderzoek lag, studeerde hij eerst in Utrecht scheikunde en rechten en trok daarna op eigen kosten naar Kopenhagen en Berlijn – na de Eerste Wereldoorlog internationale centra van vernieuwing in de recherche - om op beide plekken bij de politie maandenlang onbezoldigd ervaring op te doen. Terug in Nederland publiceerde hij over zijn nieuwe inzichten. In de Nieuwe Rotterdamsche Courant verzorgde hij het feuilleton *Criminologische Schetsen*. Als directeur van de nieuwe school zou hij volop gebruik maken van de opgebouwde ervaring en contacten. Zijn eigen specialisaties waren sloten, geheimschrift en het onderzoek bij brandstichting.

De Modelpolitievakschool was gevestigd in een villa aan de Graaf Florislaan in Hilversum. De instelling steunde financieel op bondsgelden, een startsubsidie van de rijksoverheid en de opbrengst van een jaarlijkse loterij. De leerlingen waren intern. In de hoogtij, wanneer de villa te weinig ruimte bood, werden sommige bij hospita's in de buurt ondergebracht. Frima, zijn vrouw en een conciërge zwaaiden er de scepter. Uit alle delen van het land trokken leraren naar Hilversum om de jongelui les te geven, maar de directeur verzorgde ook zelf een flink deel van het lespakket.

Na de oorlog dreigde Frima tussen de raderen te belanden. De bezetter had zijn school gesloten en eigen, op nationaalsocialistische leest geschoeide opleidingen in Schalkhaar en Apeldoorn opgezet die de regering vanzelfsprekend niet continueerde. Aangemoedigd door de politiebonden wilde het ministerie van Justitie nu wel verantwoordelijkheid voor het politieonderwijs dragen. Het schoof Frima naar voren als de geschikte directeur. Het ministerie van Binnenlandse Zaken verzette zich uitvrees voor een sluipende nationalisering van de politie. Uiteindelijk hakte minister-president Louis Beel de knoop door, werd Frima directeur van het Rijksinstituut voor de Opleiding van Hogere Politieambtenaren en kon bovendien een grotere villa aan de Witte Kruislaan worden betrokken. Titia groeide op te midden van jaarlijks wisselende groepen jongens die in de bibliotheek zaten te blokken of in de achtertuin gymnastiekles kregen. Vele tientallen kende zij decennia later nog bij naam en toenaam. Haar vader bleef tot eind jaren vijftig directeur. Kort voor zijn overlijden in 1969 was zijn instituut omgedoopt tot Politieacademie.

Titia was uit het juiste hout gesneden om het erfgoed van haar vader te bewaken. Zij was vernoemd naar haar tante, de feministe Titia van der Tuuk, die van mannen weinig moest hebben en alleen

voor Multatuli een uitzondering maakte. Zij was een even zelfstandige vrouw, bleef altijd ongetrouwd en werd na een korte zangcarrière docente aan de Kleinkunstacademie. Tot kort voor haar dood zou zij zangles blijven geven. Al die jaren bleef zij met haar zus wonen in de directeurswoning aan de Graaf Florislaan. Alles herinnerde daar aan haar vader. Haar huis was een levend museum. De bijzondere boekencollectie van de school schonk zij aan de politie maar niet zonder slag of stoot. Het politieke zwaargewicht Jan Wiarda was onontbeerlijk om de transactie te doen slagen.

Na de dood van Wiarda had zij de hoop op mij gesteld. Zo om de drie maanden werd ik opgebeld met de mededeling dat zij weer iets had gevonden dat ik moest komen bekijken en dat ik een goede bestemming moest bezorgen. Dan bleek een kast weer een grote verzameling chemicaliën te bevatten, ooit gebruikt voor het onderwijs in het forensisch onderzoek, dan dook er weer een collectie revolvers en pistolen, sabels en gummiknuppels op, of een verzameling lichtbeelden die haar vader had gebruikt voor zijn vele lezingen En altijd waren er wel weer een paar interessante boeken. Zij hield mij aan een lijntje en ik liet mij dat graag welgevallen.

Bij elk bezoek spraken we over haar vader: de anekdotes over hem waren onuitputtelijk. Steevast vroeg zij ook hoe het gesteld was met de nieuwe lichten politiemensen. Beheersten zij de moderne talen nog wel want die waren zo belangrijk in de moderne wereld? Ik kon niet anders dan de werkelijkheid wat verbloemen. Haar belangstelling was de echo van een bloeitijd van de Nederlandse politie, ruim tachtig jaar geleden, die met haar overlijden definitief voorbij is.